

УДК 636.4.084.421

**ЗАСТОСУВАННЯ ВИСОКОБІЛКОВИХ КОРМОВИХ ДОБАВОК
В ГОДІВЛІ КУРЕЙ-НЕСУЧОК**

О. І. Мусіч, к.с.-г.н., доцент

Інститут біотехнології та здоров'я тварин ДДАЕУ, polya_musich@i.ua

***Анотація.** Проведені дослідження хімічного складу рибного борошна. Наведені результати науково-господарського дослідження по визначенню застосування високопротеїнової кормової добавки із відходів переробки риби і птиці в годівлі курей-несучок породи Ломан Хайсекс.. Досліджено, що введення до складу комбікорму курей-несучок рибного борошна підвищує яєчну продуктивність, позитивно впливає на якість яєць, покращує їх харчову та біологічну цінність.*

Постановка проблеми. Перетравність рибного борошна досягає 82-90 % і більш. Одночасно знижуються витрати рослинних кормів на одиницю продукції на 15-20%. На сучасному ринку крім рибного борошна представлений ряд товарів на його основі. В більшості випадків це суміші рибного борошна з тваринними і рослинними компонентами, з додаванням синтетичних амінокислот, вітамінів і мікроелементів. Склад такої суміші штучно наблизений до натурального рибного борошна і проходить під назвою «аналог рибного борошна». Рідше зустрічаються так звані «протеїнові концентрати на основі рибного борошна» і «комбіновані продукти на основі рибного борошна», до складу яких входить близько 50 % рибного борошна і суміші рослинних і тваринних білків. На відміну від аналогів рибного борошна тут звичайно не застосовують добавок амінокислот або мікроелементів, оскільки не прагнуть повторити компонентну формулу натурального рибного борошна. Використання рибного борошна не лише поповнює дефіцит енергетичного, протеїнового та мінерально-вітамінного живлення тварин, але й сприяє їх кращому поїданню тваринами та птицею основного корму, що позитивно впливає на підвищення їх продуктивності. Проте за останні 10-15 років промислове виробництво рибного борошна фактично призупинилось, а його імпорт різко знизився, на багатьох малих рибопереробних підприємствах відходи переробки рибної сировини на кормові цілі практично не використовуються, що не лише призводить до втрат цінного корму, але й створює серйозні екологічні проблеми по забрудненню навколишнього середовища. Нині ТОВ "Агроспецпереробка" щомісяця виробляє близько 300 т м'ясо-кісткового борошна та 200т рибного та розроблених на їх основі інших балансуєчих кормових добавок.

Мета досліджень. Провести аналіз високобілкових кормових добавок та їх застосування в складі комбікормів курей-несучок.

Матеріали і методи досліджень. Рентабельність виробництва кормових добавок – 25–35 %. Показники зоохімічного складу і та вміст біогенних елементів поживності добавки рибної та м'ясокісткового борошна висонаведено у таблиці 1.

1. Вміст біогенних елементів у розрахунку на натуральну величину

Показник	М'ясокісткове борошно з протеїном 38-40 %	М'ясне борошно з протеїном 60 %	Рибне борошно з протеїном 48-50 %
Суша речовина, %	93,00	91,30	92,00
Сирий протеїн, %	39,00	60,00	50,00
Сирий жир, %	15,70	14,10	16,54
Кислотне число	30,20	27,30	32,40
Перекисне число	0,20	0,10	0,20
Лінолева кислота	0,20	-	0,11
Обмінна енергія, Ккал/кг	2400,00	2870,00	2700,00

При використанні рибної кормової добавки у рекомендованих дозах вміст нітратів у раціонах не перевищує встановлених норм. При дотриманні оптимальних умов за температурою та вологістю термін зберігання борошна становить 6 місяців. Згідно аналізів кислотне та перекисне число при її зберіганні протягом вказаного терміну знаходиться у межах норми.

В умовах ТОВ "Укрднєпростагро" Верхньодніпровського району Дніпропетровської області, поставили науково-господарський дослід на курях-несучках породи Ломанн Хайсекс. Поставлені в роботі завдання вирішувались експериментально шляхом використання наступних методів: зоотехнічних (показники продуктивності, збереженість птиці, витрати корму), статистичних (обробка матеріалів методом варіаційної статистики) та виробничої перевірки отриманих результатів.

Курям-несучкам контрольної групи стосовно згодовували повнораціонний комбікорм, а дослідним – такий самий комбікорм, але з додаванням до нього замість соєвого борошна рибне згідно зі схемою експерименту (табл.1).

2. Схема науково-господарського експерименту

Група	Характер годівлі
I (контроль)	Повнораціонний комбікорм (ПК)
II	ПК + 3 % рибного борошна замість аналогічної кількості соєвого шроту %
III	ПК + 5 % рибного борошна замість аналогічної кількості соєвого шроту

Результати досліджень та їх обговорення. Нами встановлено, що кури-несучки контрольної групи гірше перетравлювали основні поживні речовини (табл. 2). Зокрема, перетравність протеїну та жиру найвищою була в 3-й групі на 9,04 %. Перетравність клітковини в організмі курей-несучок дослідних груп перевершувала контрольну на 0,8-32,9 %. Суша, органічна речовина та БЕР краще перетравлювались в організмі курей-несучок контрольної групи.

Використання нетрадиційних високобілкових кормових добавок замість соєвого шроту свідчать про задовільний перебіг процесу травлення, особливо білкового та жирового.

3. Коефіцієнти перетравлення, %

Група	Суша речовина	Органічна речовина	Протеїн	Жир	Кліткови-на	БЕР
1 (контроль)	56,3	61,5	75,4	63,3	12,4	52,9
2	51,8	56,7	81,5	64,1	13,0	53,1
3	53,1	59,0	83,0	67,0	12,9	46,3

Нами встановлено, що поряд із зростанням несучості та покращенням якості яєць, згодовування птиці високопротеїнових кормових добавок із відходів переробки риби і птиці замість соєвого шроту, покращує конверсію корму як на 10 яєць так і на виробництво 1 кг яйцемаси на 24,7 - 42,8 % .

Висновки: 1. Дослідження хімічного складу, та якості кормів тваринного походження, підтвердило можливість їх внесення до складу повнораціонних кормів, що дозволяє знизити енергетичні втрати при перетравленні кормів. Рибне борошно, яке виготовлює ТОВ «Агроспецпереробка» відповідають вимогам нормативної документації, а їх виробництво забезпечує екологічну безпеку довкілля.

2. Результати досліду підтверджують, що застосування високопротеїнової кормової добавки із відходів переробки риби і птиці, істотно сприяє підвищенню яйценосності, відмічене збільшення рівня рентабельності відповідно на 48,1 % і рекомендується для широкого впровадження у виробництво.

Бібліографічний список

1. Вербицький П. Утилізація відходів тваринного походження в Україні / П. Вербицький // Тваринництво України. — 2008. — № 5. — С. 2–4.
2. М. В. Гладій, Ю. Ф. Мельник, В. Г. Кебко, М. Г. Порхун, Л. І. Остаповець, В. М. Сундіков, О. І. Кальнобродський, І. І. Муржа Технологія виробництва високопротеїнових кормових добавок із відходів переробки риби і забою птиці – інноваційний проект енергоресурсозбереження і екологічної безпеки у тваринництві Науково-технічний бюлетень НДЦ біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК ДДАЕУ.-2015.- Т5., №2.– С. 67-73.
3. Козырь В.С. Практические методики исследований в животноводстве /В.С. Козырь, А.И. Свеженцов. – Днепропетровск: Арт-Пресс, 2002. – 354 с.
4. Свеженцов А. И. Нетрадиционные кормовые добавки для животных и птицы: моногр. / А.И. Свеженцов, В.Н. Коробко. – Днепропетровск: АРТ- ПРЕСС, 2004. – 296 с.
5. Подобед И.И. Гидролизаты из отходов переработки птицы как источник животного белка//Наше сельское хозяйство (Белоруссия), 2015.-№18(122).-С. 69-71.

THE USE OF HIGH-PROTEIN FEED ADDITIVES IN FEEDING LAYING HENS

O. Musich

***Abstract.** Studies of the chemical composition of fish meal have been carried out. The results of scientific and economic experience on determining the use of high protein feed additives from fish and poultry waste in feeding laying hens of the Lohman Hisex breed are presented. improves their nutritional and biological value.*

***Key words:** laying hens, high protein feed additives*